
Sfeerwisseling tussen Paars 1 en 2 belicht

Na de lunchstak Hans Wijers, minister van Economische Zaken (D66), gewoontegetroou de brand in een flinke Havana. Hij onderstreepte daarmee volgens zijn collega Jozias van Aartsen van Landbouw (VVD) zijn status als 'rustgevend element' in de Trêveszaal. Wijers, voorheen organisatieadviseur, komt in het portret van de paarse kabinetten van bestuurskundige **Klaartje Peters** onverwacht naar boven als essentiële bruggenbouwer in het eerste kabinet-Kok. Hij bemiddelde tussen VVD-minister Zalm van Financiën in gevechten met PvdA-collega van Sociale Zaken Ad Melkert. Premier Wim Kok: 'Ik kon Wijers ongelooflijk goed gebruiken in die gespannen verhoudingen tussen Melkert en Zalm, die zoveel moeite hadden elkaar ruimte te gunnen.' Wijers doorbrak ook nog de impasse in de ministerraad tussen de 'duurzaamheidsdenkers' en de rest over de hogesnelheidslijn door met het idee van een tunnel door het Groene Hart te komen.

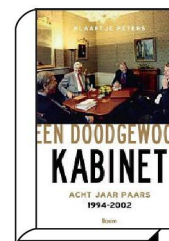
Het zijn interessante observaties over het functioneren van de twee kabinetten-Kok, waarin voor het eerst de tegenpolen VVD en PvdA samenwerkten met D66, terwijl het CDA, de grote verliezer van de verkiezingen van 1994, wegwijnde in de oppositie. Peters heeft op Hans van Mierlo na kunnen spreken met alle ministers en tientallen andere spelers – en doet van die conversaties uitvoerig verslag.

De nadruk van haar verhaal ligt sterk op de humeuren & tempera-

menten van de hoofdrolspelers. Tijdens Paars 1 was de stemming tussen de bewindslieden uitstekend, terwijl de politieke leider van de VVD, Frits Bolkestein, het politieke vuur brandend hield met scherpe stellingnames over controversiële onderwerpen als de moeizame integratie van minderheden en de uitbreiding van de NAVO. Peters verklaart het vastlopen van Paars 2 voor een groot deel uit het ontbreken van de juiste chemie. Bolkestein is weg, Wijers is weg, Melkert heeft last van te veel profileringsdrang als fractievoorzitter van de PvdA en Hans Dijkstra heeft last van gebrek aan profileringsdrang als fractievoorzitter van de VVD.

Over het beleid komen we veel minder te weten. Peters schrijft dat Van Aartsen bekend stond als een effectieve minister van Landbouw, maar geeft niet haar eigen oordeel. Ze meldt dat er veel oproer ontstond na Paul Scheffers essay over het 'multiculturele drama', maar vertelt niet waar dat stuk over ging. Schokkende gebeurtenissen waarmee Paars te maken kreeg, zoals de val van Srebrenica, blijven onbesproken. Ook factoren als de ontvoogding van de kiezers, de opkomst van Leefbaar-populisten, het antisocialistische klimaat na de val van de Muur, of de financiële disciplinerings door het invoeren van de euro blijven buiten beeld. Peters' boek zou enorm aan zeggingskracht hebben gewonnen als zij haar gesprekspartners niet alleen met de sfeer, maar ook met de substantie geconfronteerd zou hebben.

Hans Wansink



NON-FICTIE

► **Klaartje Peters**

Een doodgewoon kabinet – Acht jaar Paars 1994-2002
 Boom; 320 pagina's;
 € 19,90.

